

การพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ จังหวัดชลบุรี

THE DEVELOPMENT OF PARTICIPATORY BEHAVIOR ON MORALITY AND ETHICS IN NEW NORMAL LIFE OF STUDENTS IN WAT PHO MUNICIPAL SCHOOL CHONBURI PROVINCE

ชญ์ณภัต วิรัตน์เกษม^{1*}

THANNAPHAT VIRATKASEM^{1*}

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของนักเรียน 2) พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของนักเรียน 3) ติดตาม ประเมินผลการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) และ 4) ติดตาม ผลลัพธ์ (Results of Implementation) ได้แก่ พฤติกรรม การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม (Behavioral Outcome) ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 40 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัยและผู้บริหารจำนวน 2 คน คณะครูจำนวน 23 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน 2) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Data Providers) หรือ จำนวน 331 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 จำนวน 93 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 69 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 162 คน และครูประจำชั้นจำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกจากนักเรียนทุกคนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผู้ปกครองและครูของนักเรียนในปกครองเข้าร่วมโครงการเป็นเวลา 2 ปีการศึกษา ในปีการศึกษา 2562 - 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นจำนวน 1 ฉบับ แบบสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่มจำนวน 8 ฉบับ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 1 ฉบับมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.96 และ 0.98 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจำแนกได้ 3 ประเด็น ดังนี้ (1.1) ขาดความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เมตตากรุณา และอ่อนน้อมถ่อมตน (1.2) ขาดวินัยและความรับผิดชอบ (1.3) ขาด ความประหยัด และไม่รู้จักใช้ทรัพยากรส่วนตัว และส่วนรวมให้คุ้มค่า 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart เป็นกระบวนการดำเนินการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมที่เป็นวงจร PAOR & R (B) ประกอบด้วย 1) ขั้นการวางแผน (Planning) 2) ขั้นปฏิบัติการ (Action) 3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) 4) ขั้นสะท้อนผล (Reflection) และ 5) ขั้นผลลัพธ์ (Results of Implementation) พฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม (Behavioral Outcome) โดยผ่านการจัดกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม 8 ฐานกิจกรรม

¹ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ สำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองชลบุรี, Deputy Director of Educational Institutions, Wat Pho Municipal School, Education Division, Chonburi Town Municipality.

* Corresponding Author, Email: julong.r88@gmail.com

3) นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา 4) ผลการประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติตนของนักเรียน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนที่ดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา

คำสำคัญ : การพัฒนาการมีส่วนร่วม ; พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ; วิธีชีวิตความปกติใหม่

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) examine the status and problems about the moral and ethical behavior of students in Wat Pho Municipal School Chonburi Province 2) develop collaborative behavior on morality and ethics in new normal life of students in Wat Pho Municipal School Chonburi Province 3) follow up and evaluate the development of participatory behavior on morality and ethics in new normal life of students in Wat Pho Municipal School Chonburi Province 4) monitor the results of implementation which was behavioral outcome of the students in Wat Pho Municipal School Chonburi Province. The target were 40 research participants consisted of a researcher, an administrator, 23 teachers and 15 school committees. The population or data providers consisted was 331 which included 93 students in grade 3 – 6 and 69 students in grade 7 – 9 including 162 parents of students who studied in grade 3 – 9 including 7 advisory teachers. The research tools were an opinion interview form, 8 grouping behavioral observation forms, a questionnaire for parents and a questionnaire for students. The data was analyzed by using percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows 1) The status and problems about the moral and ethical behavior of students were divided for 3 issues which were (1.1) They lacked of generousness, compassion and humility such as ignoring respect, impoliteness, quarrel, sarcasm and lacking of generousness. (1.2) Lacking of discipline and responsibility were also found for example overdue attendance, ignoring respect to national anthem and ignoring participation in the morning activities or other activities in school. (1.3) They also ignored economy and using resources sustainably such as leaving the rubbish into the river or public places and never conserve the public resources. 2) The framework of moral and ethical participation behaviour in new normal life was Participatory Action Research referring Kemis and Mc Taggart, and was moral and ethical developing process as PAOR & R (B) Cycle which included (1) Planning, (2) Action, (3) Observation, (4) Reflection, and (5) Results of implementation. Behaviour Outcome through the process of 8 moral and ethical activities. 3) The students had the better moral and ethical behavior after participation in the developing activities. 4) The result of students' behavioral assessment after participated the activities found that they had the better behavior than before participation in the developing activities.

Keywords: Development of Participation ; Moral and Ethical Behaviour ; New Normal

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน สังคมไทยได้มุ่งเน้นความเจริญทางด้านเศรษฐกิจโดยนำ เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (ชัยชนะ มิตรพันธ์, 2563) สถาบันการศึกษานั้นถือเป็นหนึ่งในปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของประเทศไทยในการก้าวตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ให้สำเร็จ การดูแลเยาวชนและให้การศึกษาที่ทันสมัยรวมถึงการเสริมสร้างทักษะทางด้านการใช้งานเทคโนโลยีที่เหมาะสมนั้น

ถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเตรียมตัวสู่โลกยุคดิจิทัลและการระบาดของไวรัสโคโรนา พ.ศ. 2562 – 2563 ส่งผลต่อวิถีชีวิตคนไทย ทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศ ทำให้เกิดรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต “ความปกติใหม่” (New Normal) ส่งผลกระทบกับระบบการศึกษา (สุภาพรณัฏ์ พรหมบุตร , 2563) ทำให้สถานศึกษาต้องปรับตัวเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับความปกติใหม่ที่เกิดขึ้น การออกแบบการเรียนรู้ในยุคโควิด – 19 การศึกษาจะกลายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในทุกๆ สถานที่ ไม่ได้ถูกจำกัดแต่เพียงในสถาบันการศึกษาเท่านั้น และการเรียนการสอนภายในสถาบันการศึกษาเองก็จะต้องเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นและเกิดการโต้ตอบมากยิ่งขึ้น ด้วยการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ซึ่งกระทรวง ศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศรวมถึงโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทเช่นเดียวกับโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (2553) นอกจากนั้นยังได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรมสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ได้กล่าวถึงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีจิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม

จริยธรรม ความมีระเบียบวินัยและจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 – 2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศ มีหลักการสำคัญ คือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาค้นให้มีความสมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมาย คือผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้นผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยและจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียน มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้นำมาเป็นการจัดทำแผนการศึกษาชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญตามยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต การเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัยเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคมเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ปัญหาเด็กขาดคุณธรรม จริยธรรมในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงขึ้นและเป็นการเลียนแบบกันของเด็กและเยาวชนจนขยาย

วงกว้างจากสังคมเมืองสู่สังคมชนบท จึงเห็นได้ว่า คนเก่งหรือความเก่งที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียน ไม่ได้เป็นหลักประกันว่า เขาผู้นั้นจะไม่เป็นอันตรายต่อสังคม จึงต้องเป็นคนที่มีความดีและมีความสุขประกอบเข้ามาเป็นพื้นฐานสำคัญ เนื่องจากคนที่มีคุณธรรมดีและมีสุขขย้อมใช้ความเก่งของตนเองไปใช้ในทางที่ดี มีประโยชน์แก่ตนเองและสังคม เพราะเขาเหล่านั้นเป็นผู้ที่มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี สร้างสรรค์นั่นเอง (ทีศนา แคมมณี, 2543) การแก้ปัญหาทางด้านจริยธรรมของสังคมไทยควรเริ่มต้นจากการเปลี่ยนฐานคิดในการแก้ปัญหาทางจริยธรรมแบบแยกส่วนเป็นองค์รวมในการแก้ปัญหาและพัฒนาจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไปพร้อมๆ กันกับการเร่งแก้ปัญหาของผู้ใหญ่และคนในสังคม (อริคุณ ลินธนาปัญญา, 2557) จริยธรรมเป็นพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมิได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไปแต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกันเป็นอุดมคติ ดังนั้น พันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพสิทธิข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน ในทางตรงกันข้ามการจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาตัวบุคคลเป็นสำคัญ จึงทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองเป็นอย่างมากซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ผิดแตกต่างกันไปมากจากอดีต โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้เรียน เช่น การเข้าเรียน การแต่งกาย การมีสัมมาคารวะการมีจิตสาธารณะ การใช้กิริยา วาจา มารยาทของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไป (Kohlberg, 1976)

ปัจจุบันสถานะของครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปมากภายใต้สภาวะการระบาดของของไวรัสโคโรนา (โควิด - 19) สถาบันครอบครัวต่างดิ้นรน เพื่อให้ได้ซึ่งปัจจัย 4 ทำให้บางครอบครัวต้องทิ้งบุตรหลานไว้กับญาติ ซึ่งหลายครอบครัวขาดการกล่อมเกลาจิตใจของบุตรหลาน ขาดการอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรม ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ ขาดระเบียบวินัย ไม่มีความรับผิดชอบขาดความกตัญญู ไม่มีความอดทนต่อความยากลำบาก ตลอดจนไม่ตั้งใจเรียน ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย เมื่อพิจารณาข้อมูลทางสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปี 2558 – 2560 เยาวชนที่มีพฤติกรรมกระทำผิดมีแนวโน้มสูงขึ้นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และจากฐานข้อมูลพบว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุด รองลงมาคือด้านทรัพย์สิน ชีวิตและร่างกายและพิจารณาจากอาชีพเป็นนักเรียนและนักศึกษามากที่สุด (กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2560) หากนำเข้าสู่กระบวนการจัดการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทุกฝ่ายมี

ส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนา จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ไม่หลงไปตามกระแสวัตถุนิยมเข้ามาครอบงำในวิถีประจำวันสามารถการอยู่รวมกันอย่างสันติสุข โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับพระมหาชานนท์ ชัยมงคล (2561) กล่าวว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามแนวทางต่างๆ จัดว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและมีได้จำเพาะว่าการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนนั้นเป็นหน้าที่ของใครหรือกลุ่มใด แต่เป็นการประยุกต์สร้างสรรค์ให้เป็นรูปธรรมภายใต้ความร่วมมือร่วมใจระหว่างสถาบันครอบครัว วัด สถานศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญ 5 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์สุจริตความเมตตากรุณา ความกตัญญูกตเวทิตะความรับผิดชอบ ความประหยัด นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้น และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง และเป็นการสร้างคนดีให้แก่สังคมและบ้านเมือง (พระมหาชานนท์ ชัยมงคล, 2561)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 4 ที่เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน เช่นเดียวกับรอบ 3 ซึ่งประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ 1) ผู้เรียนมีวินัยมีความรับผิดชอบ 2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวทิตะ 4) ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวม 5) ผู้เรียนมีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของ ส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า 6) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2561)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาได้วิเคราะห์สถานการณ์พฤติกรรมการศึกษาปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน พบปัญหามากมาย อาทิ ขาดวินัย เสพสารเสพติด เป็นต้น จึงเห็นว่าการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) เพื่อให้สถานศึกษามีรูปแบบที่เป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีวินัยมีความรับผิดชอบ 2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวทิตะ 4) ผู้เรียนมีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวม 5) ผู้เรียนมีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของ ส่วนตนและส่วนรวมอย่าง

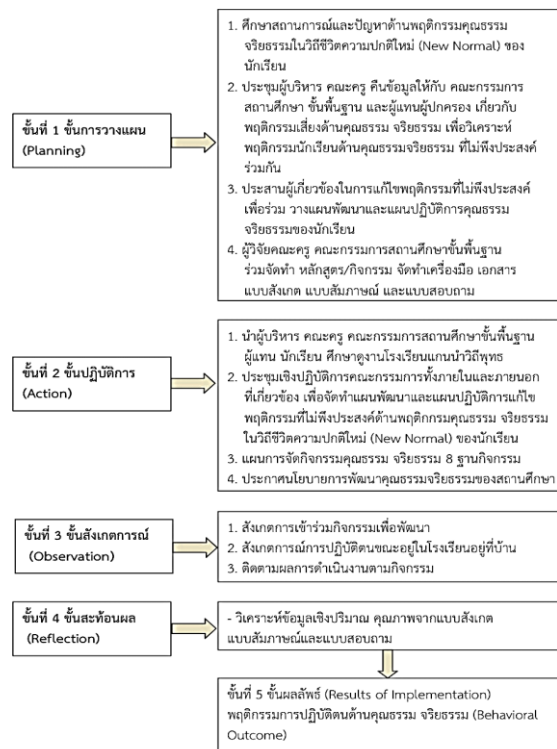
คุ่มค่า 6) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และบรรลุตามแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปีของสถานศึกษา (พ.ศ.2560 – 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การปลูกฝังพฤติกรรม คุณลักษณะและค่านิยมที่ดีของผู้เรียน (แผนพัฒนาการศึกษาห้าปี (พ.ศ. 2560 – 2564), โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์, 2560) เพื่อใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างรู้เท่าทันตนเองและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุขและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในวิถีชีวิต “ความปกติใหม่” (New Normal) อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของนักเรียน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของนักเรียน
3. เพื่อติดตาม ประเมินผลการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal)
4. เพื่อการติดตามผลลัพธ์ ได้แก่ พฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม (Behavioral Outcome) ของนักเรียน (Results of Implementation)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนา ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของนักเรียน ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart เป็นกระบวนการดำเนินการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 40 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้วิจัยและผู้บริหาร จำนวน 2 คน
 - 1.2 คณะครู จำนวน 23 คน
 - 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Data Providers) จำนวน 331 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เข้าร่วมโครงการเป็นเวลา 2 ปีการศึกษา ในปีการศึกษา 2562 – 2563
 - 2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 จำนวน 93 คน (เลือกนักเรียนทั้งหมดที่สถานศึกษาเปิดสอนชั้นละ 1 ห้องเรียน)
 - 2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 69 คน (เลือกนักเรียนทั้งหมดที่สถานศึกษาเปิดสอนชั้นละ 1 ห้องเรียน)

2.3 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 และ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 162 คน (เลือกผู้ปกครอง
นักเรียนที่นักเรียนเข้าร่วมโครงการเป็นเวลา 2 ปี)

2.4 ครูประจำชั้น จำนวน 7 คน (เลือกครูประจำชั้นที่
นักเรียนเข้าร่วมโครงการเป็นเวลา 2 ปี)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต แบบ
สัมภาษณ์และแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือ
ในการเก็บข้อมูลจำนวน 5 ฉบับ

แบบสัมภาษณ์ มี 1 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นครูประจำชั้น มี
ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สอบถามครูประจำชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีข้อความ
จำนวน 4 ข้อย่อย

แบบสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่มของนักเรียน จำแนกตาม
ประเภทของกิจกรรมพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม 8 ฐาน จำนวน
8 ฉบับ

แบบสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่มของนักเรียน จากการ
สังเกตการจัดกิจกรรม 8 ฐานกิจกรรม

แบบสอบถามมี 2 ชุด แต่ละชุดแบ่งเป็น ชุดละ 1 ตอน

- ชุดที่ 1 สอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินพฤติกรรม
นักเรียนของผู้ปกครองนักเรียน

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองด้านพฤติกรรม
คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งการวัดออกเป็น 5
ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 32
ข้อ

- ชุดที่ 2 สอบถามพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียน

แบบสอบถามพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียน ลักษณะของ แบบสอบถามเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งการวัดออกเป็น 4
ระดับ คือ เป็นประจำ เป็นบางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย จำนวน
32 ข้อ

การตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎี เอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและนำแบบสอบถาม
ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยใช้ดัชนีความ
สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรมที่มีดัชนีความ
สอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป นำผลการพิจารณาของ
ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
กับวัตถุประสงค์ (IOC) และผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่ง
ดัชนีข้อคำถามมีดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00 ถือว่านำมาใช้
ได้ แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มี
บริบทเดียวกับโรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ แยกเป็นผู้ปกครอง
นักเรียนและนักเรียน จำนวน 30 ฉบับ จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามทั้งฉบับ นำเอาแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจ
จำแนกตามเกณฑ์ที่ใช้ได้ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient)
ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นชุด
ที่ 1 มีค่า 0.958 ชุดที่ 2 มีค่า 0.984

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมปัญหาด้านพฤติกรรมคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียน ในช่วงต้นเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562
(ปีการศึกษา 2562)

2. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลและนำแบบสอบถามไปให้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาที่
มีบริบทเดียวกับโรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ ได้แบบสอบถาม
ครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 324 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ในปี
การศึกษา 2562

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น
ครูประจำชั้น มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ก่อนและหลัง
การจัดกิจกรรม ในปีการศึกษา 2562 – 2563

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสังเกตพฤติกรรม
รายกลุ่มของนักเรียนแต่ละระดับชั้นระหว่างการจัดกิจกรรม โดย
ให้ครูประจำชั้นเป็นผู้บันทึกแบบสังเกต จำแนกตามประเภทของ
กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 8 ฐาน จำนวน 8 ฉบับ ในปี
การศึกษา 2562 – 2563

5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามความ
ความคิดเห็นของผู้ปกครองด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

ก่อนและหลังการเข้าร่วมจัดกิจกรรม ในปีการศึกษา 2562 – 2563

6. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามพฤติกรรม การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ก่อนและหลัง การเข้าร่วมจัดกิจกรรมในปีการศึกษา 2562 – 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของ นักเรียน ใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ผู้วิจัยได้นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูลแยกตามขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต นำมาเขียน เป็นความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ปกครองด้าน พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดย อาศัยเกณฑ์การประเมินของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิล แก้ว (2545, หน้า 103)และเปรียบเทียบความแตกต่างของ คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ปกครองด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทั้ง 8 ฐาน กิจกรรม

3. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้าน พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้ให้ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลเชิง ปริมาณ ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลโดยการหาค่า ร้อยละ (Percentage) ส่วนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยอาศัยเกณฑ์การประเมินของ Theoretical Rang Score หรือ Absolute Scale (พัชรภาพร ลัด ดาพงศ์, 2543, หน้า 109) โดยใช้คะแนนสูงสุดลบคะแนนต่ำสุด ทหารด้วยจำนวนระดับที่ต้องการประเมิน ในด้าน 1) ด้านมีวินัย มีความรับผิดชอบ 2) ด้านมีความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านมีความ กตัญญูกตเวที 4) ด้านมีเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ และ 5) ด้านมีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีข้อความด้านบวกกำหนดให้ผู้ เลือกตอบได้ 4 ตัวเลือก คือ เป็นประจำ เป็นบางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่ปฏิบัติเลยและเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมการปฏิบัติตนด้าน คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทั้ง 8 ฐานกิจกรรม

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของนักเรียน จากการศึกษาสถานการณ์และปัญหาด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในช่วงต้นเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 โดย การวิเคราะห์จากแบบรายงานผลของการสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติตนของนักเรียนของครูประจำชั้น ครูเวรประจำวัน สุ่มถาม ผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ประชุมผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้แทนผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกันจำแนกได้ 3 ประเด็น ดังนี้ (1.1) ขาด ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เมตตากรุณา และอ่อนน้อมถ่อมตน (1.2) ขาดวินัยและความรับผิดชอบ (1.3) ขาดความประหยัด และไม่ รู้จักใช้ทรัพยากรส่วนตัว และส่วนรวมให้คุ้มค่า

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) เป็นรูปแบบ การวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart เป็นกระบวนการดำเนินการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรมที่เป็นวงจร PAOR & R (B) ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการวางแผน (Planning) 2) ขั้นตอนปฏิบัติการ (Action) 3) ขั้น สังเกตการณ์ (Observation) 4) ขั้นสะท้อนผล (Reflection) และ 5) ขั้นตอนผลลัพธ์ (Results of Implementation) พฤติกรรม การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม (Behavioral Outcome) โดยผ่านการจัดกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม 8 ฐานกิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมโรงเรียนศีล 5 2) กิจกรรมค่ายคุณธรรมนำจิตสะอาด 3) กิจกรรมจูงมือน้องเข้าวัดวันพระ 4) กิจกรรมชัวโมงส่งเสริม คุณธรรมและสอนธรรมศึกษา 5) กิจกรรมกตัญญูรู้คุณธรรม 6) กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา 7) กิจกรรมละครคุณธรรม และ 8) กิจกรรมสุจริต เสียสละประหยัดและเกื้อหนุน

3. นักเรียนมีพฤติกรรมกาปฏิบัติตนด้านคุณธรรม และ จริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของนักเรียน ที่ดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอตาม ขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นตอนการวางแผน (Planning: P)

1. ประชุมผู้บริหาร คณะครู คือน ข้อมูลให้กับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้แทนผู้ปกครอง เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านคุณธรรม เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น

2. ประสานผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ เพื่อร่วมวางแผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน จากปัญหาข้อที่ 1 สรุปการแก้ไขโดยการ พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน ตามหลักการของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และเพื่อให้บรรลุตาม แผนพัฒนาการศึกษา 5 ปีของสถานศึกษา (พ.ศ.2560 – 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การปลูกฝังพฤติกรรม คุณลักษณะและค่านิยมที่ ดีของผู้เรียน

3. ผู้วิจัย คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมจัดทำหลักสูตร/กิจกรรมหารูปแบบการพัฒนาให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่สถานศึกษา จำนวน 8 ฐาน กิจกรรมและจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action: A)

1. นำผู้บริหาร คณะครู จำนวน 11 คน คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 คน ผู้แทน นักเรียน 6 คน ผู้แทน ผู้ปกครอง จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 26 คน ศึกษาดูงาน โรงเรียน แกนนำวิถีมุท (โรงเรียนอนุบาลบ้านเต่าถ่านอำเภอสตึก)

2. ประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการทั้งภายในและ ภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน

2.1 ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ผู้แทนนักเรียน ผู้แทน ผู้ปกครอง รวมทั้งสิ้น 50 คน ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการแก้ไข พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

3. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม 8 ฐาน กิจกรรม ดำเนินการปีการศึกษา 2562–2563

4. ประกาศนโยบายการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ สถานศึกษา

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe: O)

1. ผู้วิจัยและคณะครูได้สังเกตการดำเนินกิจกรรม 8 ฐาน กิจกรรม ในปีการศึกษา 2562 – 2563 จำแนกตามแต่ละฐาน กิจกรรม ในปีการศึกษา 2563 ในการจัดกิจกรรมได้มีการสวมใส่ หน้ากากอนามัย เว้นระยะห่างและล้างมือหลังจากเสร็จสิ้น กิจกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรม: โรงเรียนศีล 5 ผลจากการสังเกต พบว่า นักเรียนเริ่มสนใจทำสมาธิมากขึ้น

1.2 กิจกรรม: ค่ายคุณธรรมนำจิตสะอาด แบ่งเป็น 2 ระดับ ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 เป็นการจัดค่าย “ค่าย คุณธรรมนำจิตสะอาด” จำนวน 2 วัน 1 คืน ส่วนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น “ค่ายสาธยายพระไตรปิฎก” จำนวน 3 วัน 2 คืน

ผลจากการสังเกต “ค่ายคุณธรรมนำจิตสะอาด” การสวด มนต์ทำวัตรเช้าและวัตรเย็น การฟังธรรมเทศนาจากพระภิกษุ เกี่ยวกับการทำสมาธิเพื่อประโยชน์การเรียนรู้หนังสือ การสอนและ การฝึกปฏิบัติการเดินจงกรมและการนั่งสมาธิสนทนาธรรม การ ช่วยเหลือทำความสะอาด ในปีการศึกษา 2563 ในการจัด กิจกรรมได้มีการสวมใส่หน้ากากอนามัย เว้นระยะห่างและล้างมือ หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม

ผลการสังเกต “ค่ายสาธยายพระไตรปิฎก” วันที่ 1 ช่วง เช้าเตรียมการแต่งกายชุดเทวดา นางฟ้า ช่วงบ่าย แห่หนังสือ พระไตรปิฎกเดินจากโรงเรียนไปสำนักปฏิบัติเพื่อนวาศรม ช่วง กลางคืนสวดมนต์เดินจงกรมและนั่งสมาธิ ฟังธรรมเทศนา วันที่ 2 ช่วงเช้าทำวัตรเช้าฝึกปฏิบัติเดินจงกรม นั่งสมาธิ ทำความสะอาด ที่พักและบริเวณศาลา ล้างห้องน้ำ ทำครัว ฟังธรรมเทศนาและฝึก ปฏิบัติเดินจงกรม นั่งสมาธิ ช่วงบ่ายแสดงละครเกี่ยวกับคุณธรรม วันที่ 3 ช่วงเช้าทำวัตรเช้า ฝึกปฏิบัติเดินจงกรม นั่งสมาธิ ทำ ความสะอาดที่พักและบริเวณศาลา ล้างห้องน้ำ เดินทางกลับบ้าน นักเรียน อยู่ในระเบียบ วินัย มีความรับผิดชอบ ใช้อุปกรณ์อย่าง คุ่มค่าช่วยเหลือเพื่อนและครู

1.3 กิจกรรม: จูงมือน้องเช้าวันพระ ผลจากการสังเกต พบว่า ช่วงแรกนักเรียนยังไม่กล้าทำกิจกรรม เนื่องจากมีชาวบ้าน ในชุมชนร่วมทำบุญด้วย ช่วงหลังนักเรียนกล้าแสดงออก ช่วยเหลือครูและชาวบ้านประเคนอาหาร ร่วมสวดมนต์ ดูแล น้องๆ พาไปเอาข้าวใส่บาตรอย่างเป็นระเบียบ

1.4 กิจกรรม: ชั่วโมงส่งเสริมคุณธรรมและสอนธรรมศึกษา แบ่งกิจกรรมย่อย ได้แก่ ชั่วโมงส่งเสริมคุณธรรมและสอนธรรมศึกษา ผลการสังเกต พบว่า นักเรียนมีความสนใจเรียนรู้นี้เนื่องจากพระอาจารย์มีเทคนิคในการถ่ายทอด เล่าเป็นนิทาน ยกตัวอย่างประกอบสอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน

1.5 กิจกรรม: กตัญญูรู้คุณ แบ่งเป็น 3 กิจกรรมย่อย ดังนี้

1.5.1 กิจกรรมวันไหว้ครู ผลการสังเกต พบว่า นักเรียนทุกคนช่วยกันแต่งพาน ธูปเทียน ทุกคนมีการช่วยเหลือกันและในการศึกษา 2563 แบ่งช่วงเช้าและบ่าย

1.5.2 กิจกรรมวันแม่ ผลการสังเกต พบว่า นักเรียนร่วมกิจกรรมอย่างตั้งใจ และแม่ของนักเรียนให้ความร่วมมือมาร่วมกิจกรรมด้วย

1.5.3 วันอำลาและแสดงมุทิตาจิต ผลการสังเกต พบว่า นักเรียนและครูมีความซาบซึ้งใจส่งผลให้นักเรียนมีความทรงจำที่ดี มีความกตัญญูต่อครูผู้มีพระคุณ

1.6 กิจกรรม: วันสำคัญทางศาสนา ผลการสังเกต พบว่า นักเรียนจัดแถวเดินเวียนเทียน ร่วมฟังธรรม ร่วมสวดมนต์ มีความตั้งใจในการทำกิจกรรมร่วมกัน

1.7 กิจกรรม: ละครคุณธรรม ผลการสังเกตพบว่า นักเรียนที่แสดง กล้าแสดงออก มีความตั้งใจและถ่ายทอดบทได้ดี นักเรียนที่ชมการแสดงให้ความสนใจและร่วมวิเคราะห์แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการถามตอบ

1.8 กิจกรรม : สุจริต เสียสละ ประหยัดและเกื้อหนุน แบ่งเป็น 4 กิจกรรมย่อยดังนี้

1.8.1 สุจริตชนลูกน้ำเงิน-เขียว ผลการสังเกต พบว่า ปีการศึกษา 2562 มีนักเรียนเก็บเงินได้นำส่งครูเวร เก็บของและเก็บเงินได้นำส่งครูเวร นักเรียนที่เก็บของและเงินเมื่อได้รับค่าชม มีความภาคภูมิใจที่เป็นบุคคลตัวอย่างการทำความคิดและได้รับประกาศเกียรติคุณในการทำความคิด

1.8.2 ออมสิน ผลการสังเกต พบว่า มีชั้นเรียนที่ออมเงินและนำไปฝากธนาคารออมสิน สาขาบางทราย ซึ่งครูประจำชั้นเป็นผู้เก็บรวบรวมสมุดเงินฝาก เมื่อนักเรียนจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทางโรงเรียนจะคืนสมุดเงินฝากธนาคารให้กับนักเรียน

1.8.3 ปันสุข ผลการสังเกต พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้การเป็นผู้ให้ให้นักเรียนทุกชั้นเรียนได้ร่วมให้สิ่งของ เงิน ผล

จากการทำกิจกรรมนี้นักเรียนจะมีเมตตา กรุณาและช่วยเหลือผู้อื่น ส่งผลให้นักเรียนมีความภูมิใจในการทำความคิด

1.8.4 คลองสวยด้วยมือเรา ผลการสังเกต พบว่า นักเรียนร่วมกันรณรงค์ให้ผู้ปกครองชาวบ้านบริเวณข้างโรงเรียนไม่ให้ทิ้งขยะและช่วยกันทำความสะอาดและเก็บขยะที่ลอยน้ำมา เมื่อสภาพน้ำเสีย ช่วยกันโยนก้อน EM ลงคลองสังเขป เพื่อให้หน้าสะอาด ลดกลิ่นเหม็นเน่า

2. สังเกตการณ์การปฏิบัติตนขณะอยู่ในโรงเรียน ขณะที่เริ่มกิจกรรมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมทั้ง 8 ฐานกิจกรรมเป็นเวลา 2 ปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนมีวินัย และความรับผิดชอบ มีข้อสัตย์กตัญญูทเวที เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความประหยัด และรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและนักเรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากขึ้น ตามลำดับ

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect: R)

การสะท้อนผล ติดตามการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานจากการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90 จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 324 คน) หลังการจัดกิจกรรม 8 ฐานกิจกรรมได้สัมภาษณ์ครูผลปรากฏว่า

1. นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบมากขึ้น มาโรงเรียนตรงเวลาและกลับบ้านตรงเวลา การแต่งกายสะอาดถูกระเบียบ

2. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตมากขึ้น เมื่อมีการเก็บของหรือเงินได้นำส่งครู ไม่พูดโกหก เมื่อทำความผิดกล้ายอมรับ

3. นักเรียนมีความกตัญญูทเวทีมากขึ้น ช่วยเหลือครูและผู้ปกครองทำกิจกรรมและงานบ้าน

4. นักเรียนมีเมตตาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างคุ้มค่ามากขึ้นความเมตตา รักและเอ็นดูสัตว์ไม่รังแกสัตว์ รู้จักแบ่งปันขนม อาหาร สิ่งของให้เพื่อนและน้องช่วยเหลือครูและผู้ด้อยโอกาส

5. นักเรียนมีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างคุ้มค่ามากขึ้น นักเรียนรู้จักใช้และรักษาอุปกรณ์ของใช้ รู้จักประหยัดน้ำไฟที่โรงเรียน และบ้านนอกจากนี้ นักเรียนยังมีนิสัยเก็บออมเงินและรู้จักคุณค่าการใช้เงินมากขึ้น

6. นักเรียนมีการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากขึ้น นักเรียนร่วมกิจกรรมรณรงค์ในวันสำคัญทางศาสนาและช่วยเหลืองานในชุมชน เช่น วันมาฆบูชา ช่วยชุมชนลอกคูคลอง

การติดตาม ประเมินผลการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม ด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ซึ่งจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาและระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความแตกต่างตามความคิดเห็นผู้ปกครองด้าน พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมก่อนและหลังจัดกิจกรรมระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 – 6

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง	Mean	SD	ผลต่างค่าเฉลี่ย
มีวินัย มีความรับผิดชอบ			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	17.92	6.48	3.38
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	21.30	3.31	
มีความซื่อสัตย์สุจริต			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	18.59	2.70	1.59
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	20.18	3.63	
มีความกตัญญูกตเวที			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	17.91	2.38	1.99
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	19.90	3.37	
ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	17.87	1.08	3.22
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	21.09	2.08	
มีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	17.51	0.58	2.32
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	19.83	3.34	
มีการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	17.09	0.83	3.66
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	20.75	3.54	

จากตารางที่ 1 พบว่ามีความแตกต่างตามความคิดเห็น ผู้ปกครองก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ดังนี้

1. นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 17.92 หลังเข้าร่วม 21.30 พบว่า หลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม
2. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 18.59 หลังเข้าร่วม 20.18 พบว่า หลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม
3. นักเรียนมีความกตัญญูกตเวที คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 17.91 หลังเข้าร่วม 19.90 พบว่า หลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม
4. นักเรียนมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 17.87 คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วม 21.09 พบว่า หลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม
5. นักเรียนมีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 17.51

คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วม 19.83 พบว่า หลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม

6. นักเรียนมีการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 17.09 คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วม 20.75 พบว่า หลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม

ตารางที่ 2 ความแตกต่างตามความคิดเห็นผู้ปกครองด้าน พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมก่อนและหลังจัดกิจกรรมระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง	Mean	SD	ผลต่างค่าเฉลี่ย
มีวินัย มีความรับผิดชอบ			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	21.29	2.52	6.09
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	27.38	4.66	
มีความซื่อสัตย์สุจริต			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	19.33	2.67	1.96
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	21.29	2.47	
มีความกตัญญูกตเวที			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	18.59	1.99	3.09
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	21.68	2.03	
ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	18.67	2.89	2.36
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	21.03	1.75	
มีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	19.09	2.10	2.16
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	21.25	1.78	
มีการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม			
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	18.68	1.78	2.97
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	21.65	1.83	

จากตารางที่ 2 พบว่า มีความแตกต่างตามความคิดเห็น ของผู้ปกครองก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ดังนี้

1. นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 21.29 คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วม 27.38 พบว่า หลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม
2. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 19.33 คะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วม 21.29 พบว่า หลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม
3. นักเรียนมีความกตัญญูกตเวที คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 18.59 หลังเข้าร่วม 21.68 และพบว่าคะแนนเฉลี่ยการมีความกตัญญูกตเวทีหลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม
4. นักเรียนมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวมคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 18.67 หลังเข้าร่วม 21.03 และพบว่าคะแนนเฉลี่ยการมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวมหลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนเข้าร่วม
5. นักเรียนมีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 19.09

หลังเข้าร่วม 21.25 และพบว่า คะแนนเฉลี่ยการมีความประหยัด และรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตนและส่วนรวมหลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม

6. นักเรียนมีการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 18.68 หลังเข้าร่วม 21.65 และพบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตนเป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวมหลังเข้าร่วมมากกว่าก่อนการเข้าร่วม

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ก่อนและหลังเข้าร่วม กิจกรรมพัฒนา

พฤติกรรมการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม		หลังเข้าร่วมกิจกรรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีวินัย มีความรับผิดชอบ				
ต่ำ	1	1.10	0	0
กลาง	43	46.24	0	0
สูง	50	53.76	93	100
มีความซื่อสัตย์สุจริต				
ต่ำ	0	0.00	0	0
กลาง	30	32.25	0	0
สูง	63	67.75	93	100
มีความกตัญญูกตเวที				
ต่ำ	0	0.00	0	0
กลาง	28	30.10	0	0
สูง	65	69.90	93	100
มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม				
ต่ำ	0	0.00	0	0
กลาง	48	51.61	0	0
สูง	45	48.39	93	100
มีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า				
ต่ำ	3	3.22	0	0
กลาง	40	43.02	0	0
สูง	50	53.76	93	100
ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม				
ต่ำ	0	0.00	0	0
กลาง	83	89.24	0	0
สูง	10	10.76	93	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ก่อนเข้าร่วมนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษามีพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านวินัย ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับสูงร้อยละ 52.72 หลังเข้าร่วมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง เป็นร้อยละ 100 สำหรับด้านความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 67.75 หลังเข้าร่วม เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูงเป็นร้อยละ 100 ส่วนด้านมีความกตัญญูกตเวที อยู่ในระดับสูงร้อยละ 69.90 หลังเข้าร่วมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูงเป็นร้อยละ 100 ขณะเดียวกัน ด้านความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม อยู่ในระดับสูงร้อยละ 48.39 หลังเข้าร่วมเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับสูง เป็นร้อยละ 100 ส่วนด้านความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากร ของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่าอยู่ในระดับสูงร้อยละ 53.76

หลังเข้าร่วมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูงเป็นร้อยละ 100 และด้านการ ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 10.76 หลังเข้าร่วมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง เป็นร้อยละ 100เช่นเดียวกัน

4. ผลการประเมินพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติ ตนที่ดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา

ขั้นที่ 5 ชั้นผลลัพธ์ (Results of Implementation: R)

การติดตาม ผลลัพธ์ (Results of Implementation)

พฤติกรรมการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Behavioral Outcome) ในวิถีชีวิตความปกติใหม่ (New Normal) ของ นักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำแนกตามระดับ พฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม 6 ด้าน ก่อนและ หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา

พฤติกรรมการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม		หลังเข้าร่วมกิจกรรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีวินัย มีความรับผิดชอบ				
ต่ำ	0	0.00	0	0
กลาง	26	37.68	0	0
สูง	43	62.32	69	100
มีความซื่อสัตย์สุจริต				
ต่ำ	0	0.00	0	0
กลาง	23	33.33	2	2.89
สูง	46	66.66	67	97.11
มีความกตัญญูกตเวที				
ต่ำ	1	1.45	0	0
กลาง	13	18.84	1	1.45
สูง	55	79.71	68	98.55
มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม				
ต่ำ	0	0.00	0	0
กลาง	33	47.82	0	0
สูง	36	52.18	69	100
มีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า				
ต่ำ	0	0.00	0	0
กลาง	30	43.47	4	5.79
สูง	39	56.53	65	94.21
ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม				
ต่ำ	2	2.89	0	0
กลาง	67	97.11	5	7.24
สูง	0	0.00	64	92.76

จากตารางที่ 4 พบว่า ก่อนเข้าร่วมนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านวินัย ความ รับผิดชอบ อยู่ในระดับสูงร้อยละ 62.32 หลังเข้าร่วมนักเรียนมี วินัย มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100 สำหรับด้านความ ซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับสูงร้อยละ 66.66 หลังเข้าร่วมนักเรียนมี

ความซื่อสัตย์สุจริต เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง เป็นร้อยละ 97.11 ส่วนด้านมีความกตัญญูทเวทีย อยู่ในระดับสูงร้อยละ 79.71 หลังเข้าร่วมนักเรียนมีความกตัญญูทเวทียเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูงเป็น ร้อยละ 98.55 ขณะเดียวกันด้านความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวมอยู่ในระดับสูงร้อยละ 52.18 หลังเข้าร่วมนักเรียนมีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูงเป็นร้อยละ 100 ส่วน ด้านความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 56.53 หลังเข้าร่วมนักเรียนมีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพยากรของส่วนตนและ ส่วนรวมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง เป็นร้อยละ 94.21 และด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 97.11 หลังเข้าร่วมนักเรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง เป็นร้อยละ 92.76 เช่นเดียวกัน

ติดตามผลการดำเนินงานตามกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม 8 กิจกรรมนักเรียนมีผลงานเชิงประจักษ์หลายด้านที่เป็นตัวอย่างและมีผลงานดีเด่น เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ปีการศึกษา 2562 สอบธรรมศึกษาชั้นตรี (นักธรรมตรี) ผ่าน จำนวน 16 คน สอบธรรมศึกษา ชั้นโท (นักธรรมโท) ผ่าน จำนวน 7 คน และสอบธรรมศึกษา ชั้นเอก (นักธรรมเอก) ผ่าน จำนวน 3 คน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนจำแนกได้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1.1) ขาดความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เมตตากรุณา และอ่อนน้อมถ่อมตน 1.2) ขาดวินัยและความรับผิดชอบ 1.3) ขาด ความประหยัด และไม่รู้จักใช้ทรัพยากรส่วนตัว และส่วนรวมให้คุ้มค่าสอดคล้องกับผลการศึกษาของพระมหาชานนท์ ชัยมงคล (2561) คุณธรรมจริยธรรมที่ต้องได้รับการพัฒนาส่วนมากยังขาดดังนี้ 1) ด้านการมีวินัยและรับผิดชอบต่อ ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมให้นักเรียนเมื่อเก็บสิ่งของผู้อื่นได้แล้วนำไปมอบให้ครูเพื่อส่งคืนเจ้าของ 3) ด้านความเมตตา ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความเมตตาและรู้จักช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้านอยู่เสมอเมื่อว่างจากการเรียน 4) ด้านความประหยัดควรส่งเสริมนักเรียนในเรื่องความประหยัด เช่น ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยให้หมดเปลืองโดยเปล่า

ประโยชน์ 5) ด้านความกตัญญูทเวทีย ควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความเคารพต่อผู้มีพระคุณ

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิตความปกติใหม่(New Normal) เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart เป็นกระบวนการดำเนินการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ที่เป็นวงจร PAOR & R (B) ประกอบด้วย 1) ขั้นการวางแผน (Planning) 2) ขั้นปฏิบัติการ (Action) 3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) 4) ขั้นสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีผู้วิจัยตามแนวคิดนี้ คือ ประยูร พรหมสูตร (2550, บทคัดย่อ) และสุริยา ผันพลี (2552, บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ต่อยอดขยายผลไปสู่ขั้นผลลัพธ์ (Results of Implementation) วัตถุประสงค์ที่นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม (Behavioral Outcome) โดยผ่านการจัดกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม 8 ฐานกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับอมรรัตน์ วงศ์ศรียา (2562) ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความมีจิตสาธารณะ ในวงรอบที่ 1 ใช้ 5 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่ แก่นนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมวันสุดท้ายดีและ 5) กิจกรรมพบพระพบธรรม ในวงรอบที่ 2 ใช้ 4 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่ แก่นนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 4) กิจกรรม อบรมจิตพัฒนาคุณธรรม

3. นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 8 ฐานกิจกรรม ของนักเรียนในช่วง 2 ปีการศึกษา นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนที่ดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านความกตัญญูทเวทีย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านมีความ กตัญญูทเวทีย ด้านความซื่อสัตย์สุจริตและด้านวินัย

และความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับพระมหาขานนท์ ชัยมงคล (2561, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านการมีวินัยและรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญู กตเวทิต์ ด้านความประหยัดและความเมตตา และด้านความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับมากกว่าก่อนเข้าร่วมส่งเสริมและพัฒนา

4. ผลการประเมินพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 8 ฐาน กิจกรรมพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา อยู่ในระดับสูงทั้ง 6 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับอมรรัตน์ วงศ์ศรียา (2562, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อ ด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความมีจิตสาธารณะ ผลการติดตามการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อเพิ่มมากขึ้น มีระเบียบวินัยมากขึ้น และมีจิตสาธารณะมากขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนผ่านการจัดกิจกรรม 8 ฐานกิจกรรม นำฐานกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในหน่วยการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดการปลูกฝังครบทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง

2. ขยายผลการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมให้ครูในทุกระดับชั้นนำไปสอดแทรกและบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในช่วงการระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด – 19) หรือการสอนเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. กิจกรรมฐานกิจกรรมที่ 2 “ค่ายสาธยายพระไตรปิฎก” สามารถพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้ครบทั้ง 6 ด้าน จึงควรต่อยอดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ได้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ด้วย

2. การติดตามประเมินผล นอกจากจะประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแล้ว ควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2560). จำนวนคดีจำแนกตามฐานความผิด. 5 สิงหาคม 2560. สืบค้นจาก
- [2] ชัยชนะ มิตรพันธ์. (2563). *ปรับไลฟ์สไตล์ชีวิตใหม่รับ New Normal หลังวิกฤตโควิด-19 รอดได้ด้วย Digital Technology*. [Online]. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2563. จาก <https://gnews.apps.go.th/news?news=61791>
- [3] ทิศนา แจมมณี. (2543). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- [4] บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์
- [5] ประยูร พรหมสูตร. (2551). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านปะโค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2563 จาก <http://www.darinmk.com/doc/prayoon.doc>.
- [6] พระมหาขานนท์ ชัยมงคล. (2561). *การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปริณายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.
- [7] พงษ์พร ลัดดาพงศ์. (2543). *ผลการฝึกสมาธิแนววัดคอยแก้ว แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้ การรับรู้พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตัวในการดูแลผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ ในจังหวัดชลบุรี*. ภาคนิพนธ์ สาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต, คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [8] โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาห้าปี พ.ศ. 2560 – 2564*.

- [9] สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). *New normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง*. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2563. จาก <https://dsp.dip.go.th/th/category/2017-11-27-08-04-02/2020-06-29-14-39-49>
- [10] สุริยา ผันพลี. (2552). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม : กรณีศึกษา โรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงครามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครพนม เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 6(26), 91-100.
- [11] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- [12] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)*. กรุงเทพฯ. 2560.
- [13] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2546). *หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- [14] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)*. กรุงเทพฯ : 2560.
- [15] อธิคุณ สิ้นธนาปัญญา. (2557). *การบริหารความสุขในสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [16] อมรรัตน์ วงศ์ศรียา (2562). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพร.: กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [17] Cronbach. A. (1990). *Essentials of psychological testing* (5" ed.). New York: Harper Colins.
- [18] Kemmis, S & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planer* (3rd ed.). Victoria: Deakin University.
- [19] Kohlberg, L. (1976). *Moral stages and moralization: The cognitive-developmental*. In *Moral development and behavior: Theory, research and social issues*. ed. T. Lickona, New York: Holt, Rinehart and Winston.